

Մէզբիւր Էվալինա Բովնաշտաւ, Գա-
լաթատա Նիւրոէք գալտորը քաւ Մ. Վէ-
լի վէ գումբանեհաւընըն 68 Նիւմէրօլու
էճգախանէսինտէ սաթլըր :

ထိုသို့ နေရာပြောင်းရွှေ့ရာတွင် နေရာပြောင်းရွှေ့ရာတွင်

էնթ միւսայիթ թարաւ վէ պաղ վէ պաղձէ վէ զէյթ ինլլէրէր իւհաթա օլուսնուշ պիր շէօյ օլուպ, 1000 խանէյի հալի պուրուսնմազ տա տըր : էհալիսի թէճմիլ Հայ օլուպ հանձաղ 30 խանէ Միւսալիւման վէ պիրտէ ճամմալիսի վար տըր : Պու շէօյին էհալիսի դայթէ շալըգան վէ թըրաթալար տա, նասըլ ըի տէտիք, դայթթլէ միւսմպիթ վէ մահասուլտար օլուսնուշտան, էհալիսի, ճիվար շէօյլըրին էհալիսիստէն զէնկին տիր : Գիսարկիսի պիր քիլիսէլըի վէ էպնիյստի կիւզէլ գզը վէ էրքէթ մէքթէպլէրի սըրասընտա վէ տիրաեէթլի հօճալարս պուրուսնմազ տա իմիշ իսէ տէ, շիմաի իքի մէքթէպլէրի տէ եւիզ իւսթիււ չըրազըլմըշ տըր : ֆաագաթ, թագ, խորհուրդ աղալարը էֆէտիւլէր, մէքթէպլէրիսին պու հալտէ գաւմասա, սըլ շէտիլէրէ շէրէնէ օլուսնմազէնէյինի ֆարզ ու ֆէհմ իթմիշ իթմէպլէրալընտան, իսթանպուլտան լանքըլը պիր միւսէրրիս իլէ պիրտէ վարժուհի կէթիթթմէք նիյէթիւտէ տիրլըր, նասըլ ըի, իշ պու մէտոնէ շանան նիյէթլըրիսին իմրասա ինին, էքմէնիսնէ վէ թիւրքէնէ վէ իւմի ըադաւաւ աշինս պիր միւսէրրիս թէտարիքիսի սիյզլէրէ սըրաբըլ իթմիւլէր տիր :

ՄԻԼԷԼԼԻՖ, սուղաշորղմ մէջքերը իւշ իւարէ դարիկեղէնտէ էն զիւստէ էսէֆիմի մուճիպ օլան խուսուս, օրալարտա ասլա էն յեէթի հիւրբմէթ վէ Իսթանպուլտան 7-8 սաաթ մէսաֆէտէ օլտուգլարը հայտէ, նէ բօսթա վէ նէտէ թէլէկրաֆ մէրբէզի պուլունմամսը օլմուշ տուր, չէօյէ բի, պու մահէլլէ հնալիսի, Իպթանպուլտան, Պաղտատտան զիւստէ ուզագտա պուլուն մաշտա տըրլար, գիրա, Պաղտատա հնմ բօսթա իւլէմէքտէ վէ հնմտէ մուխալէրաւ թը թէլէկրաֆիկէ ճէրէհան իլլէմէքտէ տիր : Պուրա հնալիսի դազէթա օգուսմահ չօղ հապնս իթմէքտէ իսէ տէ, շէ չարէ բի, բօսթա իւլէմէտիկինտէն, զազէթա միւթալաասընտան մահուամ պուլունմաքտա վէ պու պապտէ չօղ էնէֆ իթմէքտէ տիրլըր : Պէոյբէ բէնի բէօյլուն տէն պիր սաաթ մէսաֆէտէ, Բազար բէօյլա իսմիլէ 120 խանէյի հապի պիր միւսալլամա բէօյլա պուլունուպ, պուրտտա միւսաալ օթուրմագտա տըր : Բազար էննի բէօյ, 1000 խանէյի հապի օլտուգլը, վէ իսպանէյի տէվէթէ, սէնէվի 8-10 պին լիւրա վիրիկ վիրմէքտէ պուլունտուգու վէ մէգբիւր Բազար բէօյլա իսէ սէնէյալ սանազ 20 պին զը վիրմէքտէ վէ 120 խանէյի հապի օլտուգլը հայտէ, միւտուրին Պէօյիգ բէնի բէօյտէ օթուրմանըպտա, մէջքերը բէօյտէ օթուրմագտա օլտուգլունու իշիթտիկիմիդտէ, թէանճիւպ իթմիշիգ տիր : Մհամուկ միդէ նէլարին, Բազար էննի բէօյ է սալիւսի, միւտուրին բէնտի բէօյլէրլինտէ օթուրմասը բիճասընը հապի, բաթրիղ խանէնէ պիր գըթա իսթիտանամէ թաղտիմ իթմիշէ իսէտէ, հնուոջ պիր ճէվապ ալամամըլար տըր, ֆագաթ, իսթիտալարընը, Պապը Նէի ճանիպինտէն փիշաղարը տըգգաթտա արլանքալը, իճաղար իճրաաքա հնմ թէթ պուլուլաճաղը միմուլէ գապիտէն տիր : Բազար էննի բէօյլինտէ, էսէֆիմիալի մուճիպ օլան տիկէր պիր խուսուս տալիս, պիր թաղմ տէլիգանլըարտէ, պաղ վէ պաղէլէրէ չէթիւրէրէ, օրալարտա կիզ լինէ գուսմա օլտուգլարըն կէօրմէլէ մուշ տուր, իշիթտիկիմիպէ նէլարին, թաղ, խորհուրդ ազալարը իշիտէ տալիս, խանէլլինտէ Գուսար օյնաեանլար պուլունմաքտա իմիւր, Ինշալլահ, մէքթէպլէրի սըրաաքան տիկէլտէ, պու ֆիշալըընէ ձնօնալարըն :

Մէթթուդիմէ խթմամ լիբմէ գտէն, Բագար
Էնէմբէյտէ, գաւորըղըդ միւ տողթ, Ետէն,
2Կիւն, Ենտի իսանէ լէրէնէ միաֆիրթթէն,
զապուր իտպի, Կէրէք չաքրլէրէր զէ Կէ-
րէք իսթմայայտանս պիրլիքտէ Կէրիւն օլան
Մ. Վ. . Հֆէնտի Հագգընտա Հատտէն գի.
Էատէ Հիւրմէթ ու րիւհանթ իտէն իսանէ
տաւըր մէմլէթթտէ Պալթաան Հանի Թա-
կիւր զէ Նալպանթխան թորու զէ միւմայի-
լէր Հանի Թալիւր Հֆէնտի մախտուն մէ-
ղաքէթլի զէ իսթթըրշինաս Կարապետ Է-
ֆէնտիլէրէ գազէթայի միւթէ պէրէնիդ վա-
սըթիսսըյա վաճիպլտէն օլան թէշէքքէր
գաթիսմիդի թադտլիւ միւսարաաթ իտէրլի
Հֆէնտիմ:

ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՅԱՐԿԻՆ

- [illegible]

Մանգրումենին 2482 ինճի նիւսխէսինտէն
պագըյյէ

դասել թէ՛ ինչո՞ւ համար կանայք այս-
բան օտար են չիլիլիտիպալութեան և քա-
ղաքականութեան, գրեթէ ընդհանուր ե-
ղած խնայապարարում մը զգողե՛կ է։ Խրենց
գործունեութիւնը, որուն վրայ չէն չանապօքի՛ր
և չեն գանգատիր, անչառ չառ տգիւրե՛կ
թիւններէ կ'ազատէ գլրերնք, և, եթէ հարկ
ամեն ինչ ըսել, իրենց ամուսնաց հետ վի-
աբանութեանց չառ մ'առի՛նքեր կը պակ-
սեցնէ՛ և անց յիմարութիւնն՝ որք մի քա-
նի տարի յառաւ կանանց կարծեցեալ ա-
յառազօրծութեան նկատմամբ այլ և այլ
երաններէ ու գրիչներէ տարածուեցան,
որման տակաւին այսօր ահաբեկել երկնոս
մտերն՝ որք կը կարծեն թէ՛ կարելի չէ
անս մը փոխել ընդունուած սովորութիւնն-
երկն՝ առանց իսկ և իսկ յանդուներ գա-
տալի՛թեան, խնդիրը կիները ազատ ընելու
վրայ չէ բնաւ, այլ միայն զանոնք լուսա-
որելու, ոչ ալ զանոնք հրապարակ հանե-
լու, այլ տալու անունը հանրական գործոց
վրայ անձուկ և անուղղակի ապրեցողութիւն
ըլ զոր անչուտ յօգուտ մեր և յօգուտ
արդիականութեան պիտի գործածեն։ Ժիւ-
լի (1) պէս կը խորհիմ ես ալ թէ՛ մինչև որ
կ'ըլ հինգ ու կէս օտք բարձրութիւն, հաստ
այն մը և կտակին վրայ մորու չունենայ
որմի շլինար արանց գործերուն խառնուիլ
այց կին մը, առանց իր յատուկ պաշտօ-
նին հրաժարելու և առանց ընտանեկան
արարի թողլու, կրնայ իւր հայրենիքը սի-
նել լուսամտիտ սիրով մը և անոր ծառայել
չայս քիչ մը մանրամասն կերպով բացատր-
ել պէ՛տք է ։

Ավէն ժողովուրդներուն օրէնքը ամուսիններ ընտանեաց զլուխ ըրած է, և օրէնքը տու իրաւունք ունի: Կախ և առաջ, այնքա՞ն որ ընտանեաց բոլոր չափերը ամէն աղտաւոց հասարակաց ըլլան, ուրեմն այնքա՞ն որ միայն մէկ կամբի որ ենթարկեալ ըլլան: չկրնար ըստիլ թէ կարելի է ընտանիքը այնպիսի վիճարանող ժողովի մը փոխեն՝ որ կարծիքները չտարաձայնին բնաւ չմտն, ընտանեաց և պետութեան առաջին հինգ այս է որ ընտանիքը մը ըլլայ, և մի ըլլայու չամար ուրիշ պայմաններէ վատ տղէք է որ զլուխ մ'ունենայ: Խիստ ակներև է որ այս զլուխը այրն է՝ որովհետեւ աւելի փիղիզական գորութիւն ունի, ուելի ուղղութեամբ միտք մը, աւելի հաստատուն կամբ մը: Կա՞ն միայն կրնայ ընտանեաց ներկայացուցչին ըլլալ դուռը, որովհետեւ աշխատութիւնն է՝ ուրեմն պարտի զայն կառավարել: Ավէն ինչ զինն հրապարակութեան մէջ կը բռնէ՝ իւր ստիպ իւրանդութիւնքն, իւր յղութիւնքն, այնքանքան իրանդութիւնքն՝ զորս որդիք իրմէ կը աւանջեն, իւր աշխատութեան մասին նուազ յարմարութիւնք՝ որ ամէներև է, իւր քրեակայութեան չափազանցութիւնք, իւր ուրուր զգայնութիւնք որ չներեր իրեն միշտ ներքը զինքն բանականութեամբ կուտայրեաւ իւր պարկիշտութիւնք, որ կարգելորեն դուռը երևիլ և դործերու վիճարարութեան մէջ խառնուիլ, իւր բնութիւնքը անձնուիրութեան, հրաշարման, դիտել անհամոթեան և հնազանդութեան կը բռնէ զինքն: Եթէ է յայտնի ճշմարտութիւնը կայ, այն ալ այս է, ինչ որ ալ ըսէ Պլատոն՝ որ կիներն իբրև այր ուղեց նկատել, և ինչ որ ալ ըսեն կանայք, երբ իւրենց արունքներուն վայրկեաններուն մէջ իրենն թէ երբ չինած են օրէնքները: Իրաւութիւնն իսկ է որ արանց յոնձնած է առավարութիւնը և ամենակարգութիւնը Բօրուքին կողմը դրած է: Երէք մը՝ որ ասոր հակառակը հաստատուէր, անհրաժեշտ էր որ իւր լայր, և կանանց նկատմանը անակամ: Որովհետեւ կինը տէր մ'ունի, անտութեան մէջ չկրնար քաղաքացայ իրաւունքն ունենալ: Կնտանիքը բուէ մ'ունի, կինը երկու ունենալ, յերկուսն պիտի բռնէ իրմէ, պիտի կորսուէր: Ամէն օրը ուր որ ինքն քաղաքացի կ'ըլլայ, հրապարակութենէ

աղատած է : Բաց աստի, կիրն չկրնար ո՛չ հրապարակախօսել ժողովրդեան առջև, ոչ հանապաղողըն՝ իրեն կուսակցություն մը դործն անդեմ :¹ Հասարակաց ժողովաւուն ղիններ, ոչ այնպիսի պաշտօն մը վարել որ ժողովրդեան հետ հաղորդակցութեան մէջ դէն՝ ղինքը, և ո՛չ թշնամաւոյն դէմ՝ ղենք ստեւուլ : Արեւմտեան քաղաքական կողմ չպիտի ունենայ, բայց քաղաքական դատ մը պիտի ունենայ : Ազատ պիտի ըլլայ պատուելից ժողով մը կառավարելէ, կամ օրէնքի մը մանր մատուցները խուզելէ և ուսանելէ, բայց ազատ չպիտի ըլլայ իւր բնագաւառը սիրելէ, իր երկրին յաջողութիւնը և փառքը սիրելէ, յիշեցնելէ ամեն առթիւ մէջ արդարութեան իրաւունքները, տգատութեան իրաւունքները : Փիլիսոփայական և քնկերական խնդրոց յիշմանց մէջ իր Դերը պիտի ըլլայ մանաւանդ սոցաբանց յարիւ, և զանոնք պաշտպանել այն աղէիւ եռանդեամբ և քաղաքական անքնթիւթեամբ որ իրեն յատուկ հանդամանքներն են :

Ինչպէս կարելի է՝ ըլլաւ որ իւր ամուսինը և իւր որդին՝ Ի մահ ընթիանային և անոնց աւելեալն չլցուէր իւր սիրտը։ Հասարակային հոգիքը մէկդի ընելու, և մահանաւ զ մասնաւոր պարտութիւն և ընտանեաց շահուն զբայ խորհելու ունակութիւնը կանանց միտքը կ'անձկացնէ և շատ անգամ մինչև իսկ իրենց բարոյական զգացողութիւնը կ'եղծէ։ Իրենք այս յամուսնանալէ կամուսնացանքին կը մեկուսանան, և օտար կ'ըլլան զիրենք շրջապատող անձանց ամենէն հօր իրերէն միայն։ Խրենց աղբեղութիւնը կը նուազի այնու, նոյն իսկ այն նեւ շրջանակին մէջ՝ ուր կը փակուին։ Հանրական ոգին, որ անձնութիւններն կը ներնչէ, և որ մեծ քաղաքացիներ կ'ստեղծէ, Պաշտօնը մէջ կը շփանչի։ Այլու վերաբաժնէն այն, եթէ անոցք վերադառնան մեր մէջ գային։ Երկուստարդութիւն պիտի ապայն նորէն այս ծերացեալ զինքներէ կ'անջնայ։ Այլին, նուիրական հուրը պիտի շնչէն՝ Ի մահ։ Երբեք անխորհել պիտի ընէին զայն, բայց իւր փրկութիւնը պիտի ըլլար այս։ Ծնողաց ըով նուազ յարում գրասի, բարոյականութեան աւելի մասնաւոր հոգ մը։ Երկուստարդաց ըով աւելի խտանակաց կ'անցը մը, որ շարժականութեան և համակարգութեան օրինաց աւելի լուրջ դրածագրութիւն մը։ աղջկանց ըով աւելի հաստատուն կրթութիւն մը, դատարարութիւն մը՝ որ նուազ օտար ընէ զիրենք հանրական գաղափարաց և հայրամասնական զգացմանը։ բոլոր այս դարմանները՝ զոր ընտանեկան ոգւոյն տակաւ սպառման ու կորստեան դէմ իբրև միջոց կ'առաջարկենք, կրնան մէկ բառի մը մէջ համառօտիլ, այն է դատարարականութիւն։ զասնգիտարդարև դատարարականութիւնն է՝ բովանդակ զակ ընտանեկան։

Ուրաննութեան հաստատութիւնը որ-
քան կարևոր ալ ըլլայ երկու ամուսնայ ի-
րենց երջանկութեան , իրենց բարոյականին
համար , մասնաճաղ տղայոց համար կարե-
ւոր է ընտանիքը , և իրենց չափը բոլոր
միւսներէն առաջ պէտք է անցնիլ : Պէտք
է որ տղան իրեն քով դնէ իւր մայրը, ու-
շաղիւր, բոլորովին իւր հոգովը դրաւումս,
իւր անձին վրայ անիոյթ , բոլորանուէր նո-
րա փրկողական և իմացական պիտոյոց պէտք
է որ դանի սիրել և յարգել սովոր , որով-
հետև եթէ այս երկու զգացումները պակ-
սին իրեն, աճիւր զգացմանց աղբիւրը իւր
սրտին մէջ ցամաքած է առ յաւիտ : Պէտք
է որ իւր հօր գործունէութիւնը , անձ-
նուիրութիւնը , արիւնքի իւնը, և բարձր բա-
նականութիւնը իւր իմացականութիւնը յա-
վիտակող առաջին տեսարանն ըլլայ : Իւր
առաջին պէտքը անյաղթելի վատահուլիւն
մի՛է իւր սօրն անսպառ բարութեան, և իւր
խօր անվրէպ բանականութեանը վրայ :
Երբ ամալն իւր ի բոլորովոր կարողաւո-
րութիւն , խաղաղութիւն և սէր չնձէ :

Բաւական կանուխ պիտի տեսնէ իշխա-
նութիւնը բաժնեւած իրաւունքնէ, և, հար-
կաւոր հետեւութեամբ մը, բռնական և ան-
արդար: Թող իւր առաքին հայեցումաճընքի
տոնին իշխանութիւնը միշտ արդարու-
թեան հետ կցործութիւն, և հետեւաբար միշտ
բարեակցական և միշտ լսելի եղած: Թող
ուսանի միանգամայն արդարութիւնը ճանչ-
նալ և զայն սիրել: Այն ատմանակը՝ զոր
հայրական տան մէջ կ'անցնէ, կենաց մըր-
ցումներուն անմասն և օտար, ինչպէս լա-

ազգայն դպրոցն է սակայն : Դարդ չմուս-
նար երբեք ո՛չ իւր առաջին գաղափարնե-
լը, ո՛չ իւր առաջին զգացումները, և բո-
ւր մնացած բաներն անոնց իր յարմարքնէ-
լինչպէս աքթոսը անոնցն : որ իւր յարմարողական
բարենեաց լեզուն միայն իր խօսքի, և իւր
մայրական լեզունով կը խորհի : Այն տղան
որ առաջին օրէն ՚ի վեր, միայն աղնիւ խը-
րատներ լսած, միայն աղնիւ գործեր տե-
սած է, մոլութեան դէմ սպառազինեալ
յառնամազոյն : Ներքին և առտնին կեանքը
կը սիրէ՝ զայն այնքան քաղցր և անբժէ տեսե-
նելով : Անառականութիւնն և խառնադնեց
կեանքն իւր հոգւոյն վրայ բնա ապղեցու-
թիւն մը չպիտի ունենան : Հուսայտութիւնն
իրեն արգապծութիւն մը պիտի երեւի, ու-
րովէտան պիտի յիշէ իւր մօրը անբնութիւն-
նը, այն սէրն և յարգանքը որով ըջմայաւա-
նեալ էր նա և չնաղանդիւն այն ատեն միայն
ծանր պիտի դայ իրեն՝ երբ իշխանութիւնը
հակառակ ըլլալ բանականութեան և ար-
դարութեան, որովհետեւ կարգի և կանտի-
սիւնը իրեն համար, ընտանեաց յիշատա-
կեան, իբրեւ հայրենասիրական զգացում
մը պիտի ըլլայ ։ ասի օրօրոցին մէջ սով-
բած իրօքնն է : Գաստիարականութեան ա-
մեն դրութիւններէն լաւագոյնն և պար-
զագոյնը ահա՛ նկարագրենք ։ այն է միշտ
պատուով և պարիկնտութեամբ ապրիլ և
ուրիշ հրահանգի վրայ չխորհիլ : Թող հայ-
րեն ու մայրը իւրաքանչիւրն իրեն արժա-
նավայել վիճակին մէջ մնայ, թող արիու-
թեամբ իրենց պարտքերը կատարեն, հայ-
րը՝ իւր քաղաքացի և գլուխ ընտանեաց,
մայրը՝ իւր հաւատարմօր և հնադրած ամուս-
նին, և իրենց զաւիյն բարեօրք թող ութ եանն
համար ալ ուրիշներէ դաս առնելու պէտք
չպիտի ունենան ։ նա իրենց դպրոցին մէջ
պիտի սովորի, և իբրեւ ռաւանց իրենց միջա-
միտութեան, պարտաւարութիւնն և սէրը,
որոնց արդիւնքն է կենաց զօրութիւնը,
միանգամայն և քաղցրութիւնը ։

ԺԻԻԼ ՍԻՄՕՆ Թարգմանեաց
ԴԻՖԻ ԳԵՂԵԼԷՆ
ԱՆԿԵՐՈՒՀԻ
Աղապեան Վարժարանի

ԲԱՂԴԱՆՈՒԷՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Բնկերութեան տնօրինութիւնը կը
փութայ ներկայիս յայտարարել թէ՝
Թիւ 364 և 586 բաժինները, բաժա-
նորդացը կողմէն վաճառել հրամայ-
ուած ԸԼԼալով, ըստ 10րդ. կանոնի ժը-
րամ. դրութեան աճուրդի դրուած է,
որոյ բաժանորդ ԸԼԼալ փոփոքողներն
կը հրապարակն ձեկերով բռնան հաւա-
քել կարողանան Սօրորակեանի խառնովը
(Գոհճէ գաբու Շէյխի իւլ իսլամ խանին
կողմէ) յառաջիկայ ուրբաթ օր, 12
ապրիլ, ճիշդ ժամայ 7ին :

Կ. Պօլիս 10 = արիլ 1874

Պալէսատէի իրանըն թիւրքէն թէրնէ մէսի
 արի :

ԲԱՆԴԱՆՈՒԷՐ ՇԻՐՔԼԹԻ

364 Վէ 586 նիւմբրօու սէհմէրին սառ
թըւմառը, սահիպլէրի թարաֆքընտան
էմրօլունմուշ օլտուղունտան, նիզամ-
նեմէնին 10 տնճու պէնտի ոհքեւաբնճա
մէշտա չըգարըլըշ օլտուղու իտարէ
թարաֆքընտան իլան օլունուր, մէշ-
քիւր սէհիմէրի սաթըն ալմազ իսթէ-
եհէնլէրին էսնիւմիդաէքի ճիւմա կիւ-
նիւ (12 ապրիլ) սառթ 7 տէ Շիրքէթին
Տիւհսիտառըլաքընտան Կարապետ է-
ֆէնտի Սարաթճանաւի, Պահմէշ գարոււ-
սունտա Շէյխ Իւ Խալմա խանք իթթի-
սառինտէ վազը տիւքքեւնըտ կէլմէլէ-
րի իւթթ օլունուր :

Տէրի 50 ամ 100 ամ էթ 10 ամ տրի 1874

ՍԱՀԻՊ Դ.ՍԶԵԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՑ Բ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Գալաթա առ Բենճէմայի բազարընտա
Ն. 41 Իստի խանընտա